

หลักเกณฑ์เบื้องต้นในการใช้ไม้ยืนต้นเป็นหลักประกันการกู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

๑. คุณสมบัติของไม้ยืนต้น

(๑) เป็นไม้ยืนต้นที่มีชื่อพรรณไม้ในเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าต้นไม้ จำนวน ๕๘ ชนิด สามารถแบ่งได้เป็น ๔ กลุ่ม

กลุ่มที่ ๑ ต้นไม้ที่มีอัตราการเติบโตเร็ว รอบตัดฟันสั้น มูลค่าของเนื้อไม้ต่ำ กลุ่มนี้จะมีมูลค่าต่ำ เช่น ยูคาลิปตัส สัตบรรณ กระจินเทพา กระจินณรงค์ เป็นต้น

กลุ่มที่ ๒ ต้นไม้ที่มีอัตราการเติบโตปานกลาง รอบตัดฟันยาว มูลค่าของเนื้อไม้ค่อนข้างสูง เช่น ประดู่ ยางนา กระบาก สะตอ เป็นต้น

กลุ่มที่ ๓ ต้นไม้ที่มีอัตราการเติบโตปานกลาง รอบตัดฟันยาว มูลค่าของเนื้อไม้สูง เช่น สัก มะดุม เป็นต้น

กลุ่มที่ ๔ ต้นไม้ที่มีอัตราการเติบโตช้า รอบตัดฟันยาว มูลค่าของเนื้อไม้สูงมาก เช่น พะยุง ชิงชัน จันทน์หอม มะค่าโมง เป็นต้น

(ตามบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติสวนป่า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือ พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือเป็นพันธุ์ไม้ตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าต้นไม้ โดย ธ.ก.ส. และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำหรับการรับรองต้นไม้อื่นนอกเหนือจากที่กำหนดข้างต้น ให้ ส.ป.ก. พิจารณาเพิ่มเติมตามความจำเป็นต่อไป)

ตารางแสดงชนิดต้นไม้จำแนกตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าต้นไม้

จำแนกประเภทต้นไม้	ไม้มีค่า จำนวน ๕๘ ชนิด
การประเมินมูลค่าของต้นไม้กลุ่มที่ ๑ - ต้นไม้ที่มีอัตราการเจริญเติบโตเร็ว รอบตัดฟันสั้น มูลค่าของเนื้อไม้ต่ำ	ตะกู นางพญาเสือโคร่ง นนทรี สัตบรรณ ตีนเป็ดทะเล พดุงษ์ ปีบอินทนิลน้ำ แคนา กัลปพฤกษ์ สุพรรณิการ์ เหลืองปรีดียาธร จามจุรี พลับพลา ฝาง ไม้ทุกชนิด ไม้สกุลมะม่วง ไม้สกุลทุเรียน
การประเมินมูลค่าของต้นไม้กลุ่มที่ ๒ - ต้นไม้ที่มีอัตราการเติบโตปานกลาง รอบตัดฟันยาว มูลค่าของเนื้อไม้ค่อนข้างสูง	ประดู่บ้าน เต็ง รัง ไม้สกุลยาง สะเดา สะเดาเทียม ตะแบกนา เสลา ตะแบกเลือด นากบุด ราชพฤกษ์ มะขามป้อม หว้า กันเกรา
การประเมินมูลค่าของต้นไม้กลุ่มที่ ๓ - ต้นไม้ที่มีอัตราการเติบโตปานกลาง รอบตัดฟันยาว มูลค่าของเนื้อไม้สูง	สัก แดง ประดู่ป่า เคี่ยม พะยอม ตะเคียนทอง ยมหิน ยมหอม ไม้สกุลจำปี มะหาด กระทั่งใบใหญ่ เทพทาโร
การประเมินมูลค่าของต้นไม้กลุ่มที่ ๔ - ต้นไม้ที่มีอัตราการเติบโตช้า รอบตัดฟันยาว มูลค่าของเนื้อไม้สูงมาก	พะยุง ชิงชัน กระจิก กระพี้เขาควาย สารธร มะค่า มะค่าแต้ เคี่ยม คะนอง ตะเคียนหิน ตะเคียนชันตาแมว หลุมพอ กฤษณา ไม้หอม มะขาม

(๒) อายุและขนาดของต้นไม้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการออกโฉนดต้นไม้ โดยต้องมีอายุ ๓ ปีขึ้นไป ความสูงไม่น้อยกว่า ๒ เมตรขึ้นไป เส้นรอบวง ไม่น้อยกว่า ๑๕ เซนติเมตรขึ้นไป (วัดที่ความสูงจากโคนต้น ๑๓ เซนติเมตร) และมีต้นไม้อย่างน้อย ๑๐ ต้นต่อแปลง

(๓) ไม้ยืนต้นต้องเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้กู้ และปลูกบนที่ดินที่เกษตรกรได้รับและอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน

๒. คุณสมบัติของผู้กู้

ผู้กู้เป็นเกษตรกรผู้ได้รับสิทธิจากการปฏิรูปที่ดินและได้รับโฉนดต้นไม้

๓. การประเมินมูลค่าหลักประกัน

(๑) ผู้ประเมิน

ส.ป.ก. จะสร้างผู้ตรวจประเมินมูลค่าต้นไม้ จำนวน ๒๐๐ คนต่อปี โดยผู้ตรวจประเมินจะต้องผ่านการอบรมหลักสูตรผู้ประเมินมูลค่าต้นไม้จากหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญ ได้แก่ ธ.ก.ส. และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

(๒) วิธีการประเมิน กรณีเกษตรกรใช้โฉนดต้นไม้เป็นหลักประกันในการขอสินเชื่อกับกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีดังนี้

(๒.๑) เกษตรกรยื่นขอกู้โดยใช้ต้นไม้เป็นหลักประกัน

(๒.๒) ส.ป.ก.จังหวัด รับแจ้งและตรวจสอบสถานะแปลงที่ดินในระบบฐานข้อมูล ทะเบียนการถือครองต้นไม้ และเอกสารต่าง ๆ

(๒.๓) เกษตรกรผู้ยื่นขอกู้ประสานผู้ตรวจประเมินในพื้นที่เพื่อประเมินมูลค่าต้นไม้

(๒.๔) ผู้ตรวจประเมินแจ้งผลการประเมินมูลค่าต้นไม้ต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ตามแบบที่กำหนด/ภาพถ่าย

(๒.๕) กองทุน/ส.ป.ก.จังหวัด พิจารณาให้สินเชื่อตามระเบียบ/หลักเกณฑ์ที่กำหนด

(๓) เกณฑ์การประเมิน

ต้นไม้ที่จะนำมาเป็นหลักประกัน ต้องมีคุณสมบัติครบถ้วน ประกอบด้วย อายุมากกว่า ๑ ปี ที่ความสูงจากโคนต้น ๑๓๐ เซนติเมตร เส้นรอบวงไม่ต่ำกว่า ๓ เซนติเมตร ลำต้นตรงสมส่วนอย่างน้อย ๒ เมตร และไม่ยืนต้นใน ๑ ไร่ ต้องไม่เกิน ๔๐๐ ต้น

๔. การพิจารณาวงเงินสินเชื่อ

(๑) กรอบการพิจารณาวงเงิน

ส.ป.ก. จะอนุมัติวงเงินสินเชื่อในการกู้เงินครั้งละไม่เกิน ๕๐% ของวงเงินจดทะเบียนสัญญาหลักประกันทางธุรกิจไม่ยืนต้น ทั้งนี้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘

(๒) การวิเคราะห์วงเงินสินเชื่อ

ส.ป.ก. มีหลักเกณฑ์การวิเคราะห์การให้สินเชื่อ ประกอบด้วย (๒.๑) วัตถุประสงค์ของการขอกู้ (๒.๒) จำนวนเงินที่ขอกู้ (๒.๓) ทรัพย์สิน (๒.๔) หนี้สิน (๒.๕) รายได้ (๒.๖) รายจ่าย (๒.๗) ความต้องการเงินกู้ ตามแผนการผลิต/แผนงาน/โครงการ (๒.๘) ประวัติการชำระหนี้กับ ส.ป.ก. (๒.๙) ความเป็นไปได้ของกิจกรรมที่ขอกู้ และ (๒.๑๐) การเปรียบเทียบรายได้/รายจ่ายของกิจกรรมที่ขอกู้

๕. การรับไม่ยืนต้นเป็นหลักประกันการชำระหนี้

ผู้จดทะเบียนสัญญาหลักประกันทางธุรกิจกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ตามพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘

๖. การประกันวินาศภัยไม่ยืนต้น ผู้กู้ต้องจัดทำประกันวินาศภัยไม่ยืนต้น ดังนี้

(๑) ให้ผู้จัดทำประกันวินาศภัยไม่ยืนต้น ตามที่ ส.ป.ก. เห็นว่า มีความเหมาะสม โดยให้ทำประกันภัยตามระยะเวลาของการกู้ยืมเงิน

(๒) ในกรณีธรรม์ประกันภัยจะต้องระบุให้ ส.ป.ก. เป็นผู้รับประโยชน์

(๓) วงเงินเอาประกันภัยต้องไม่น้อยกว่าราคาประเมินประกันภัยไม่ยืนต้น

ทั้งนี้ ส.ป.ก. ยังไม่มีระเบียบและหลักเกณฑ์ ในการบังคับใช้เกี่ยวกับโฉนดต้นไม้ ดังนั้น ก่อนการดำเนินงานโครงการโฉนดต้นไม้มาสู่การให้สินเชื่อของ ส.ป.ก. ควรมีแนวทางดำเนินการที่สำคัญ ประกอบด้วย (๑) แนวทางการดำเนินการด้านกฎหมายโดยอ้างอิงพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการใช้ไม่ยืนต้นเป็นหลักประกัน (๒) แนวทางการดำเนินการด้านการขึ้นทะเบียนไม่ยืนต้นในเขตปฏิรูปที่ดินผ่านระบบที่น่าเชื่อถือและตรวจสอบได้จริง (๓) แนวทางการดำเนินการด้านการประเมินมูลค่าไม่ยืนต้นเพื่อใช้เป็นหลักประกัน โดยใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาที่ ส.ป.ก. กำหนด (๔) แนวทางการดำเนินการด้านการติดตามและตรวจสอบ โดยควรใช้เทคโนโลยีระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System : GIS) หรือระบบระบุตำแหน่งบนพื้นโลก (Global Positioning System : GPS) ในการตรวจสอบและมืออยู่ของต้นไม้ และ (๕) แนวทางการดำเนินการด้านการบังคับหลักประกันกรณีมีผิดนัดชำระหนี้ โดยใช้อำนาจศาลในการบังคับ ยึด आयัด หรือขายทอดตลาดไม่ยืนต้นที่เป็นหลักประกันตามคำพิพากษา